

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ СОТУНУН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК ПАЛАТАСЫНЫН**

Алина Руслановна Рыскулованын, Омуркул уулу Уландын
Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун

Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясынын

2020-жылдын 9-декабрындагы аныктамасына даттануусун кароо жөнүндө

ТОКТОМУ

2021-жылдын 1-февралы

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы: төрагалык кылуучу К.А. Дуйшеев, судьялар М.Р. Бобукеева, Л.П. Жумабаев, М.Ш. Касымалиев, К.Дж. Кыдырбаев, Э.Ж. Осконбаев, Ж.И. Саалаев, Ж.А. Шаршеналиевдин курамында, катчы Ж.А. Лобанованын катышуусунда «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 5-бөлүгүн жетекчиликке алып, Алина Руслановна Рыскулованын, Омуркул уулу Уландын Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясынын 2020-жылдын 9-декабрындагы аныктамасына даттануусун сот отурумунда карап чыкты.

Даттанууда баяндалган жүйөлөрдү жана А. Р. Рыскулованын, У. Омуркул уулунун өтүнүчү боюнча материалдарды изилдеп чыгып, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы

ТАПТЫ:

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына 2020-жылдын 27-октябрында Э.А. Чокоеванын, Г.А. Чокоеванын, А.Р. Рыскулованын, У. Омуркул уулунун Кыргыз Республикасынын Жазык-процесстик кодексинин 290-беренесинин 3-бөлүгүнүн Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 16-беренесинин 2-бөлүгүнүн экинчи жана үчүнчү абзацтарына, 3-бөлүгүнө, 20-беренесинин 1-бөлүгүнө, 5-бөлүгүнүн 8-пунктуна, 40-беренесинин 1-бөлүгүнө ылайык келүүсүн текшерүү жөнүндө өтүнүчү келип түшкөн.

Келтирилген кайрылуудан келип чыккандай, сотко өтүнүч менен кайрылуу үчүн негиз болуп кийинки жагдайлар себеп болду.

Аслак, Э.А. Ашыралиев Бишкек шаарынын мэриясынын Муниципалдык мүлк башкармалыгынын жалпы бөлүмүнүн башкы адисинин милдетин аткарып жатып, башка жактар менен биргелешип, жазык иш боюнча жабырлануучу болуп таанылган Э.А. Чокоеванын, Г.А. Чокоеванын, Н. Молдали уулунун жана башкалардын акчалай каражаттарына алдамчылык жол менен ээ болгон.

Жазык иш тергелип, маңызы боюнча каралуу үчүн сотко өткөрүлүп берилген. Жабырлануучу тарап жазык жоопкерчилик жөнүндө иш боюнча Э.А. Ашыралиев гана тартылганын, ал эми кылмыштын башка катышуучулары тергөө органдарынын күнөөсү боюнча жоопкерчиликке тартылбай калганын соттук процессте билишкен.

Көрсөтүлгөн себеп боюнча жабырлануучулар Г.А. Чокоева, Э.А. Чокоева сотко чейинки өндүрүштүн кенемтелерин толуктоо үчүн, тактап айтканда кылмыштын башка катышуучуларын жоопкерчиликке тартуу үчүн жазык ишти кайтаруу жөнүндө өтүнүч киргизишкен.

Бишкек шаарынын Ленин райондук соту 2020-жылдын 14-сентябрында жабырлануучулар Г.А. Чокоева жана Э.А. Чокоеванын сотко чейинки өндүрүштүн кенемтелерин толуктоо үчүн ишти кайтаруу жөнүндө өтүнүчүн канаттандыруудан баш тартуу жөнүндө токтомду Кыргыз Республикасынын

Жазык-процесстик кодексинин 290-беренесинин 3-бөлүгүнө шилтеме жасап чыгарган.

Кайрылуунун субъектилери өзүнүн жүйөлөрүн негиздөөдө Адам укуктарынын жалпы декларациясынын 8 жана 29-беренелерине шилтеме жасашкан. Көрсөтүлгөн беренелерге ылайык ар бир адам, ага конституция же мыйзам менен берилген негизги укуктары бузулган учурларда, компетенттүү улуттук соттор тарабынан укуктарын натыйжалуу калыбына келтирүүгө укуктуу. Ошондой эле, Атуулдук жана саясий укуктар жөнүндө эл аралык пактынын 2-беренесинин 2-пунктунун «а» пунктчасында, 3-бөлүгүндө, 14-берененин 1-бөлүгүндө көрсөтүлгөн окшош принциптер да белгиленген.

Баяндалгандын негизинде, арыздануучулар талашылып жаткан ченемди Кыргыз Республикасынын Конституциясына карама-каршы келет деп таанууну суранышкан.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясынын 2020-жылдын 9-декабрындагы аныктамасы менен бул кайрылууну өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартылган.

Судьялар коллегиясы, аталган аныктамада арыздануучулардын жүйөлөрү жарандардын соттук процессте сотко чейинки өндүрүштүн кенемтелерин толуктоо үчүн ишти кайтаруу жөнүндө өтүнүчтү берүү укуктарын калыбына келтирүү зарылдыгына тийиштүү деп белгилеген. Бирок, Кыргыз Республикасынын Жазык-процесстик кодексинин 290-беренесинин 3-бөлүгүнүн ченемдик жобосунун жөнгө салуу предмети болуп прокурордун жаңы айыптоо боюнча жаңы айыптоочу актыны түзүү үчүн ишти өткөрүп берүү же айыптоонун квалификациясын өзгөртүү жөнүндө өтүнүчтү берүү ыйгарым укугуна байланыштуу гана маселелер саналгандыктан, кайрылууда келтирилген аргументтер талашылып жаткан ченемдердин Кыргыз Республикасынын Конституциясына ылайык келүүсү жөнүндө маселеде күмөндүүлүктү жараткан жери жок.

Судьялар коллегиясы каралып жаткан кайрылууда талашылып жаткан ченемдер жана Кыргыз Республикасынын Конституциясынын жоболору

ортосундагы өз ара байланыш укуктук жүйөлөр менен бекемделген эмес деп белгилейт.

А.Р. Рыскулова, У. Омуркул уулу судьялар коллегиясынын аныктамасы менен макул болбостон, 2020-жылдын 18-декабрында Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына даттануу менен кайрылган.

Арыздануучулар өзүнүн даттануусунда алгачкы кайрылууда баяндалган жүйөлөрдү кайталап келтиришкен, ошондой эле өтүнүчтө талашылып жаткан ченем менен алардын конституциялык укуктарынын бузулуу фактыларын ырастаган жагдайлар келтирилгенин белгилешүүдө.

Алардын пикири боюнча, маселе соттор тарабынан бул ченемди колдонуунун тууралыгы жөнүндө эмес, сотко чейинки өндүрүштүн кенемтелерин толуктоо үчүн жазык ишти кайтарып берүү жөнүндө өтүнүч менен кайрылуу укугуна ээ болгон процессинин катышуучулар чөйрөсүн чектөөдө турат.

Кайрылуунун субъектилери жаңы айыптоо боюнча жаңы айыптоочу актыны түзүү үчүн ишти өткөрүп берүү же айыптоонун квалификациясын өзгөртүү жөнүндө өтүнүчтү берүү укугу прокурорго гана берилген, ал эми башка катышуучуларда мындайга укуктуу эмес деп белгишүүдө, мына ушуну менен, алардын пикири боюнча алардын сотко кайрылуу, соттук коргонуу конституциялык укуктары чектелип жатат.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы арыздануучулардын даттанууда баяндалган жүйөлөрүн жана судьялар коллегиясынын өтүнүчтү өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартуунун негиздерин изилдеп, бул өтүнүчтү өндүрүшкө кабыл алуу зарылдыгы жөнүндө тыянакка келди.

Өтүнүч «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын талаптарына жооп берет жана коюлган маселеде күмөндүүлүк байкалат, бул, ишти конституциялык сот өндүрүшү алкагында кароо үчүн негиз болуп саналат.

Жогоруда баяндалгандын негизинде, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 5-бөлүгүн, 46, 47, 48-беренелерин, 51-беренесинин 1-бөлүгүн жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы

Т О К Т О М К Ы Л А Т:

1. Алина Руслановна Рыскулованын, Омуркул уулу Уландын Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясынын 2020-жылдын 9-декабрындагы «Э.А. Чокоеванын, Г.А. Чокоеванын, А.Р. Рыскулованын, У. Омуркул уулунун Кыргыз Республикасынын Жазык-процесстик кодексинин 290-беренесинин 3-бөлүгүнүн конституциялуулугун текшерүү жөнүндө өтүнүчүн өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө» аныктамасын жокко чыгаруу жөнүндө даттануусу канааттандырылсын.

2. Э.А. Чокоеванын, Г.А. Чокоеванын, А.Р. Рыскулованын, У. Омуркул уулунун Кыргыз Республикасынын Жазык-процесстик кодексинин 290-беренесинин 3-бөлүгүнүн конституциялуулугун текшерүү жөнүндө өтүнүчү өндүрүшкө кабыл алынсын.

3. Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын ушул токтому акыркы, даттанууга жатпайт жана кол коюлган учурдан тартып күчүнө кирет.

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ СОТУНУН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК ПАЛАТАСЫ**